

A IV/a-ban ekkor osztotta ki Gergely tanár úr a Bánk Bánról írt olvasmánynaplóinkat. Nem voltam nyugodt. Az utolsó pillanatban fogtam hozzá a feladathoz és sejtettem, hogy nyolc nagyoldali elemzéssel nehéz lesz megbirkózni. Hirtelen ötlettől vezérelve egy kört rajzoltam a papírra, majd föléje írtam: „Bánk Bán lelkiállapota a gyilkosság pillanatában.” Ezután sok kis sajtókocka szeletre osztva az ábrát ilyen gerezdeket jelölgettem bele: „hirtelen felindulás”, a „merániak utálata”, „Tiborc panasza” „társadalmi nyomás”...meg hasonlók.

A dolgozat alján egy óriási egyes díszelgett. Ami ugyanazzal a ceruzával durván átsatírozva, egy kis ötösré lett javítva. Aztán a kis ötös is át lett húzva helyet adva a végleges „ítéletnek” egy nagy bumszli csillogos ötösnek.

Mostanában egyre többször jut eszembe ez a régi történet. Akkor nem tudtam, de ma már biztos vagyok benne, hogy annak az osztályzatnak egy egész életre szóló hatása lett.

Onnan kezdve él bennem a késztetés, hogy a világ minden leckéjét, kihívását egy kicsit másképp próbáljam megoldani mint a többiek, (akik mellesleg nyolc oldalnyi munka dacára is többnyire csak négyest kaptak). Szerencsém volt. Azóta tudom, hogy a kreativitás nem csak a jóisten ajándéka, hanem legalább annyira szerencse kérdése is. Bátorító, megerősítő környezet jelenléte nélkül nem támad fel az alkotó kedv. A legbiztatóbb tehetség is hátránnyal indul, ha nem karolja fel őt egy éles szemű, önzetlen patrónus.

Vajon vannak-e körülöttünk ma is Gergely Miklóshoz hasonló éles szemű „menedzserek”, akik felismerik és segítik kibontakozni a devianciában rejtőző értékeket? Vajon olyan döntéshozókkal vagyunk-e körülvéve, akik szárnyakat adnak az új megoldásoknak, vagy olyanokkal, akik vakságukkal már csirájában elfojtanak használható ötleteket? Olyan társadalmi közegben

élünk-e, amely segíti az alkotó gondolatokat, vagy olyanban, amely érzéketlen, sőt kontraszelektív minden szokatlannal szemben? Előbbre jutásunk és felemelkedésünk csak részben függ az egyes emberekben rejlő kreatív kapacitás összességétől. A kor és a közösség fogadókészsége és bátorítása legalább annyira fontos.

Szűkebb pátriárámban, a reklám világában különösen élesen merül fel ez a kérdés. A kreativitás a mi szakmánkban nem csak csillogó bonusz, hanem lét és nemlét kérdése. Megkülönböztetésre alkalmas, és a fogyasztók kedvébe járó blickfangos ötletek nélkül nincs reklám! A reklám világában a kreativitás minden: maga a befektetett tőke, a termelőeszköz, az életető energia, a végcél, az elérhető legnemesebb többletérték. A hozzájutáshoz vezető ösztönző erő pedig a kreativitás mindenhatóságába vetett már-már vallásos hit.

Gergely tanár úr öröksége; bátorítás az eredetiségre. Ha csak egyetlen olvasónak is sikerül továbbadni, – már nem íródott hiába ez a könyv.

Gergely Miklósnak, volt tanáromnak